

Lidia Antczak, Joanna Bąk, Joanna Bojarska

Studentki ekonomii w WSKM

PŁYNNOŚĆ FINANSOWA W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ¹

Skrótowce użyte w artykule

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

KRUS – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

OFE – Otwarte Fundusze Emerytalne

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

ROS – Wskaźnik rentowności sprzedaży

ROA – Wskaźnik rentowności aktywów

ROE – Wskaźnik rentowności kapitałów własnych

Wstęp

Tematem pracy jest płynność finansowa w zakładach ubezpieczeń. Autorki próbują przybliżyć tę problematykę uwypuklając istotę analizy finansowej od strony czynników umożliwiających jej ocenę. Niekorzystna obecnie sytuacja finansowa wielu podmiotów rynkowych, w tym ubezpieczycieli, wynikająca z długoletniej pandemii i wzrostowego trendu inflacji, stanowi współcześnie jeden z najważniejszych problemów egzystencji rynkowej.

Praca podzielona jest na trzy rozdziały. Rozdział pierwszy dotyczy pojęcia płynności finansowej i wskazuje cechy wpływające na ten stan.

¹ Praca napisana pod kierunkiem dra Andrzeja Baranowskiego – adiunkta WSKM w Koninie.

Przedstawia wyznaczniki umożliwiające ocenę sytuacji w zakresie regulacji zobowiązań, a także stanu, w którym zachodzi nadwyżka płynności. W rozdziale tym znajdują się także podstawy prawne zarządzania finansami w zakładach ubezpieczeń.

W rozdziale drugim przedstawiono informacje związane z zakładami ubezpieczeniowymi. Autorki zaliczają do nich Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Narodowy Fundusz Zdrowia.

W ostatniej, trzeciej części pracy, zaprezentowane są wskaźniki rentowności, wypłacalności, płynności finansowej i zdolności płatniczej, w tym sprawności działania i współzależności. Poza przywołanymi wzorami, ułatwiającymi liczenie, dostępne są podstawowe informacje wskazujące właściwe parametry płynności z jednoczesnym wskazaniem optymalnych progów.

Podstawą artykułu jest wybrana literatura przedmiotu, akty prawne, ustawy, rozporządzenia oraz źródła internetowe.

Pojęcie płynności finansowej

Płynność finansowa to myśl zagłębienia się w dziedzinie ekonomii. Przedstawia obrót kapitału przedsiębiorstwa oraz środków posiadających format pieniężny na rynku. Pojęciem płynności finansowej określa się zdolność przedsiębiorstwa do bieżącego regulowania zobowiązań (Sierpińska, Wędzki, 2001, s. 58). Nadanie jej właściwego kierunku w długim okresie jest dylematem wielu zakładów ubezpieczeniowych. Stanowi narzędzie wyznaczające stan środków finansowych w zakładach ubezpieczeń. Odpowiednie funkcjonowanie działalności gospodarczej wymusza zachowanie odpowiednich proporcji między aktywami i pasywami. Właściwy poziom tych relacji pomaga w utrzymaniu równowagi finansowej działalności gospodarczej. Ich brak natomiast wywołuje konsekwencje negatywne.

Brak płynności finansowej oznacza opóźnienia w zakupie dóbr konsumenckich lub produkcyjnych oraz uniemożliwia terminowe regulowanie zobowiązań (Tokarski A., Tokarski M., Mosionek-Schweda, 2020, s. 35). Niski wskaźnik płynności doprowadzić może do braku zakupu towarów lub stworzenie opóźnień, których negatywne skutki ponosi w ostateczności konsument.

Przesłaniem każdej firmy w czasie utraty nawet krótkiej płynności jest wytworzenie na rynku bieżącego regulowania zobowiązań. Stanowi

często wstęp do bankructwa. Firmy posiadające problemy z terminową regulacją swoich zobowiązań tracą reputację, klientów i kontrahentów. Czynniki oddziaływającymi na ten stan są złe struktury organizacyjne, nieodpowiednia przedsiębiorczość właścicieli oraz metody zarządzania.

Elementami pozytywnej płynności są:

- szybsza spłata zobowiązań,
- możliwość prowadzenia subkonta,
- brak zagrożenia utraty wiarygodności,
- swobodne zarządzanie finansami,
- zapewnienie dodatkowych zysków.

Z kolei, brak płynności finansowej spowodowany może zostać przez:

- zależność od dostawców kapitału w zarządzaniu finansami,
- opóźnianie terminu spłaty zobowiązań,
- naleganie przez kontrahentów o bieżące regulowanie zobowiązań,
- gorsze warunki uzyskania dodatkowych środków,
- anulowanie dalszego kredytowania,
- strata wiarygodności.

Powstała nadwyżka płynności finansowej prowadzić może do:

- zawiązywania opłacalnych kontraktów,
- nadmiaru finansowego,
- gromadzenia zbyt wysokiej ilości gotówki a nie inwestowania w dalszy rozwój firmy,
- nieekonomicznego wykorzystania środków finansowych.

Podstawy prawne zarządzania finansami w zakładach ubezpieczeń

Gospodarka finansowa zakładu ubezpieczeń to ogół czynności związanych z przygotowaniem, realizacją i analizą przebiegu operacji finansowych mających na celu osiągnięcie założonych celów gospodarczych (Sangowski, 1995, s. 7). Działalność ta wynika z oszacowania składek ubezpieczeniowych, rezerw, odpowiednio przygotowanego programu reasekuracyjnego, zabezpieczenia środków na wypłaty zobowiązań.

Do dyscypliny gospodarki finansowej zaliczyć można:

- posiadanie płynności finansowej przez zakłady ubezpieczeń,
- powierzenie środków pieniężnych,
- zarządzanie i rozdysponowanie rezultatu finansowego.

Przepisy regulujące działania zakładów ubezpieczeń reguluje:

- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – dotyczy potrzeby dysponowania środkami własnymi, sprecyzowano także ich formę, zasady formułowania i dedykowanie środków,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2015 r. w którym określono dokładne normy gospodarki finansowej odnoszące się do wymogów wypłacalności zakładów ubezpieczeń,
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości – określa obszar w zakresie rachunkowości i sprawozdawczości,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 r. – uregulowano w nim dokładne zasady sporządzania ksiąg rachunkowych i dokumentacji ubezpieczeniowych,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 lutego 2016 r. – opisano w nim ciężar złożenia sprawozdania przygotowanego przez zakłady ubezpieczeń,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 marca 2016 r. – w którym zdefiniowano archiwizowanie danych przez Polską Izbę Ubezpieczeń w zakresie szacowania ubezpieczeń,
- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. – konkretyzuje problematykę wymogów przepisów zarządzania środkami pieniężnymi przez organy nadzoru.

Zakłady ubezpieczeń

W rozdziale tym do zakładów ubezpieczeń zaliczono Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Narodowy Fundusz Zdrowia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Instytucja państwowa utworzona w 24 października 1934 r. przez Prezydenta II Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Mościckiego. Od tamtego czasu jest najważniejszym urzędem polskiego systemu ubezpieczeń społecznych. Aktualnie zasady funkcjonowania tego podmiotu reguluje ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Na jego czele stoi Prezes powoływany przez Premiera.

Podstawową kompetencją ZUS jest wykonywanie przepisów o ubezpieczeniach społecznych. Rozumie się przez to precyzowanie obowiązku ubezpieczeń społecznych, ustalanie zasad dostępu do świadczeń oraz ich wypłacanie. Oznacza to zatem wyznaczanie wysokości składek, pobieranie ich na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Do zadań ZUS należy także sprawowanie kontroli nad indywidualnymi kontami ubezpieczeń oraz kontami płatników składek. W ramach tej instytucji działają także komisje lekarskie (orzecznictwo dotyczące czasowej lub trwałej niezdolności do pracy) przyznające określone świadczenia społeczne. Do innych zadań tej jednostki należy ocena projektów i aktów prawnych, prowadzenie analiz oraz prognozowanie ubezpieczeń społecznych. Jako naczelny podmiot ubezpieczeniowy ZUS stara się szerzyć wiedzę dotyczącą ubezpieczeń społecznych.

Jak każdy inny podmiot ubezpieczeniowy, także ZUS prowadzi politykę stałego pozyskiwania środków na własną działalność. Ich źródłem jest Fundusz Ubezpieczeń Społecznych przekazujący dotacje na podstawie corocznego planu finansowego. Inne to, przeniesienie środków z Funduszu Emerytur Pomostowych, pobieranie kapitału na ubezpieczenie zdrowotne od Narodowego Funduszu Zdrowia, pobór finansów z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Funduszu Pracy.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Rolników

W strukturze ubezpieczeń społecznych działa także Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Jest to wydzielona organizacja ubezpieczeniowa stworzona dla właścicieli gospodarstw rolnych i ich rodzin. W jej strukturze istnieje Rada Ubezpieczenia Społecznego działająca w imieniu ubezpieczonych i jej świadczeniobiorców. Składki ubezpieczonych odprowadzane są do Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego

Rolników oraz innych funduszy podlegających działalności KRUS. Opłata tych podmiotów jest przychodem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i wypłacana zostaje przez państwo łącznie z świadczeniami stanowiącymi dotacje z budżetu państwa. W skład organizacji wchodzi oddziały wojewódzkie, placówki terenowe oraz zakłady rehabilitacji.

Funkcje Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego:

- dba o interesy osób ubezpieczonych oraz świadczeniobiorców,
- zawiadamia o przysługujących im prawach i obowiązkach,
- prowadzi akcje informacyjne mających za zadanie uchronić ubezpieczonych podczas prac od zdarzeń losowych oraz chorób zawodowych,
- przyznaje pomoc dla osób niezdolnych do wykonywania obowiązków w rolnictwie dla których istnieje możliwość poprawy stanu zdrowia.

Otwarte Fundusze Emerytalne

Podstawowym zadaniem Otwartych Funduszy Emerytalnych jest zebranie składek, które po osiągnięciu wieku emerytalnego będą wypłacane. OFE utworzone zostały na podstawie reformy emerytalnej w 1999 r. Od czasu ich utworzenia do dnia 1 lipca 2014 r. odprowadzanie składek do OFE było obowiązkowe dla wszystkich osób urodzonych po 31 grudnia 1968 r. Istniała jednakże możliwość bycia tylko w jednym funduszu. Obowiązek ten został zniesiony jednakże od 1 lipca 2014 r. Obecnie uczestnictwo w tych funduszach jest dobrowolne. Osoby będące ich członkami w czasie od 1 kwietnia 2014 r. do 31 lipca 2014 r. posiadali możliwość zadecydowania o przekazaniu środków finansowych zgromadzonych do ZUS lub pozostaniu nadal w OFE.

Wady OFE:

- duże nakłady finansowe na ich działanie,
- słabe wyniki w porównaniu z ZUS,
- niska dynamika inwestycji,
- brak atrakcyjności w oferowanych ubezpieczeniach.

Narodowy Fundusz Zdrowia

Narodowy Fundusz Zdrowia powołany został w 2004 r. funkcjonuje na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. 2004, nr 210, poz. 2135). Do obowiązków NFZ należy pokrywanie kosztów związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Świadczenia zdrowotne finansowane są z środków pieniężnych pochodzących ze składek płaconych przez osobę ubezpieczoną. W skład gospodarki tej instytucji zaliczyć można fundusz podstawowy oraz fundusz zapasowy. Fundusz dysponuje środkami pieniężnymi z składek osób ubezpieczonych oraz dodatkowo dotowany jest przez państwo. Prezes Rady Funduszu zarządza działaniami Narodowego Funduszu Zdrowia i wyznaczany jest przez Radę Ministrów na kadencję 5 lat z grona kandydatów na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia.

Osoby z prawem do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej:

- posiadające ubezpieczenie obowiązkowe i dobrowolne,
- które nie ukończyły 18 lat,
- kobiety w czasie ciąży, porodu i połogu.

Obowiązki NFZ:

- dysponowanie składkami pobranych od ubezpieczonych na ubezpieczenia zdrowotne,
- ustalenie kosztów związanych z zawieraniem umów dotyczących prowadzenia i udzielenia opieki zdrowotnej,
- rozpowszechnienie zdrowego stylu życia poprzez kierowanie akcjami promocyjnymi i informacyjnymi,
- aktualizowanie rejestru osób ubezpieczonych,
- kontrola lekarzy pod względem jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych ubezpieczonym.

Wskaźniki płynności finansowej

a. Rentowność

Niezbędnym elementem utrzymania właściwej płynności jest zapewnienie optymalnej rentowności aktywów, kapitału i osiągnięcie zysku

w prowadzonej działalności. Zasadnym są zatem wyniki z badania poszczególnych wskaźników, płynności finansowej.

Pierwszy z nich – rentowność, to wyznacznik wyniku finansowego według innych wartości. Mogą to być także kapitały charakteryzujące się opłacalnością prowadzonej firmy. Celem każdej firmy jest maksymalizacja zysku. Zgodnie z zasadą racjonalności gospodarowania, czyli optymalnych wyborów, zachodzi potrzeba kontroli wyniku finansowego poprzez zastosowanie wskaźników rentowności. Wskaźniki rentowności to mierniki poziomu efektywności zastosowania aktywów, które obejmują zasadnicze działy ekonomii:

- ROS (RETURN ON SALES) – rentowność sprzedaży,
- ROA (RETURN ON ASSETS) – rentowność aktywów,
- ROE (RETURN ON EQUITY) – rentowność kapitałów własnych.

Wskaźniki te informują o opłacalności przedsiębiorstwa sprzedawanych dóbr i usług. Sprzedaż produktów lub usług powinna być na wysokim poziomie, aby po odjęciu wszystkich kosztów związanych z wytworzeniem danego dobra uzyskać wysoki dochód. Wysoka wartość wskaźnika rentowności sprzedaży świadczy o opłacalności produkowanego dobra. Wzory do wyliczeń wskaźnika różnią się od formy prowadzonej działalności

Według ZUS do stosownych wzorów zalicza się:

1. Wyliczenie zyskowności sprzedaży z uwzględnienie kładki brutto:

$$\frac{\text{zysk netto} \times 100}{\text{składka przypisana brutto}}$$

2. Wyliczenie zyskowności sprzedaży poddając składkę netto:

$$\frac{\text{zysk netto} \times 100}{\text{składka przypisana na udziale własnym}}$$

3. Wyliczenie opłacalności działalności technicznej

$$\frac{\text{wynik techniczny} \times 100}{\text{składka zarobiona na udziale własnym}}$$

Analiza wskaźnika rentowności aktywów daje zakładowi ubezpieczeń możliwość:

- ekonomicznego czerpania zysków z zasobów aktywów,
- utrzymania na odpowiednim poziomie zasobów firmy,
- ustaleniu niepotrzebnych i zbyt wysokich zapasów majątku,
- nadzoru nad ponoszonymi kosztami.

Dzięki tym możliwościom wskaźniki rentowności aktywów powszechnie wykorzystywane są jako kryteria oceny oraz kontroli efektywności i opłacalności działalności prowadzonej przez jednostkę gospodarczą (Nowak, 2016, s. 210). Wysoki wskaźnik rentowności informuje o korzystnej sytuacji finansowej i wyraża się wzorem:

$$\text{Rentowność aktywów} = \frac{\text{zysk netto} \times 100}{\text{aktywa ogółem}}$$

W zakładach ubezpieczeń na płynność finansową i jej wynik finansowy wpływ ma także wskaźnik rentowności działalności lokacyjnej.

$$\text{Wskaźnik rentowności działalności lokalnej} = \frac{\text{zysk netto} \times 100}{\text{średnioroczna wartość lokat}}$$

Wskaźnik rentowności kapitału informuje jednostkę o stopie zysku środków, która zainwestowana została w daną firmę. Następuje także przepływ informacji w zakresie udziału procentowego kapitałów wobec wypracowanego zysku netto (Iwanicz-Drozdowska, 2018, s. 143).

Wysoki wskaźnik ROE, podobnie jak przy wskaźnikach ROA i ROS, świadczy o korzystnej sytuacji w firmie. Kapitały własne budują sprzyjające warunki rozwoju eskalacji firmy przy użyciu niewielkich nakładów kapitałów własnych. Wskaźnik kapitałów przedstawiany jest za pomocą wzoru:

$$\text{Rentowność kapitałów własnych} = \frac{\text{zysk netto} \times 100}{\text{kapitały własne}}$$

b. Wypłacalność

Przez wypłacalność rozumieć należy terminowe regulowanie zobowiązań finansowych oraz szybką możliwość wymiany aktywów na środki pieniężne. Wśród wskaźników wypłacalności ważnymi są wskaźniki ustawowe, których konieczność obliczania wynika z obowiązujących przepisów prawnych (Iwanicz-Drozdowska, 2018, s. 5). Zaliczamy do nich:

- wskaźnik monitorowania działalności, który oscylować powinien w granicach 100% lub wartości wyższej. Oznacza to, że w przypadku upadku firmy zostaje utrzymana spłata należności. Wysoki procent wskaźnika monitorowania działalności nie pozwala z kolei na rozwój firmy. Wartość wskaźnika nie powinna ulec zmniejszeniu do poniżej 60%.

$$\text{Wskaźnik monitorowania działalności} = \frac{\text{środki własne} \times 100}{\text{kapitałowy wymóg wypłacalności}}$$

- wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych powinien znajdować się blisko 100% wartości. Wartości wskaźnika mniejsze niż 100% może informować o nadmiarze lokat, które mają zakłóconą jakość lub o eskalacji należności z tytułu zawartych umów.

$$\text{Wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych} = \frac{\text{aktywa na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych} \times 100}{\text{rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe}}$$

- wskaźnik wypłacalności powinien przyjmować wartości 30–40%

$$\text{Wskaźnik wypłacalności} = \frac{\text{środki własne} \times 100}{\text{składka przypisana na udziale własnym}}$$

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r. informuje, że zakłady ubezpieczeniowe zobowiązane są do posiadania składki równej lub wyższej aniżeli przyjęty margines wypłacalności. Margines wypłacalności stanowią rezerwy zakładów ubezpieczeń,

które przeznaczone są na wydatki niespodziewane w firmie. Środkami własnymi w tym przypadku są aktywa, z wyłączeniem zasobów majątkowych dedykowanych na pokrycie innych zobowiązań zakładu.

c. Płynność finansowa i zdolność płatnicza

Wskaźnik ten informuje o poziomie stopnia zobowiązania na fundusz ubezpieczeń. Spadek stopy wskaźnika podyktowany może być wysokim tempem napływu środków pieniężnych. Płynnymi środkami finansowymi określamy aktywa pieniężne w użyciu, środki zgromadzone na krótkoterminowych lokatach bankowych i depozyty w papierach wartościowych. Wskaźniki płynności umożliwiają rozpoznanie problemów związanych z wypłacalnością, których podłożem mogą być:

- zbyt mała ilość środków finansowych,
- słaba płynność finansowa aktywów,
- nieposiadanie pokrycia reasekuracyjnego,
- kłopoty z bieżącym opłacaniem zobowiązań,

$$\text{Wskaźnik płynności finansowej} = \frac{\text{płynne środki finansowe} \times 100}{\text{składka przypisana brutto}}$$

$$\text{Wskaźnik zamrożenia środków} = \frac{\text{środki trwałe} + \text{lokaty} \\ \text{długoterminowe} \times 100}{\text{kapitał i fundusze własne} + \text{rezerwy} \\ \text{techniczno-ubezpieczeniowe} \\ \text{na udziale własnym}}$$

$$\text{Wskaźnik zdolności płynności brutto} = \frac{\text{zobowiązania} + \text{rezerwy} \\ \text{techniczno-ubezpieczeniowe} \\ \text{brutto} \times 100}{\text{płynne środki finansowe}}$$

$$\text{Wskaźnik zdolności płatniczej} \\ \text{na udziale własnym} = \frac{\text{zobowiązania} + \text{rezerwy} \\ \text{techniczno-ubezpieczeniowe} \\ \text{na udziale własnym} \times 100}{\text{płynne środki finansowe}}$$

d. Sprawność działania i współzależności

Wskaźnik ten wykorzystywany jest do mierzenia aktywności w ramach zasobów posiadanych przez zakład ubezpieczeń. Dzieli się na trzy grupy:

- wskaźniki obrazujące wzrost określonych pozycji przychodów i kosztów bądź aktywów i pasywów,
- wskaźniki aktywności gospodarczej oparte na kosztach będące relacją kosztów do przychodów,
- wskaźniki rotacji aktywów (Iwanicz-Drozdowska, 2018, s. 146).

Wskaźniki sytuacji finansowej dotyczące zakładów ubezpieczeń według sprawności działania:

$$\text{szkodowość brutto} = \frac{\text{odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto} \pm \text{zmiana stanu rezerw na niewypłacone} \text{ odszkodowania i świadczenia brutto} \times 100}{\text{składka zarobiona brutto}}$$

$$\text{szkodowość na udziale własnym} = \frac{\text{odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym} \pm \text{zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym} \times 100}{\text{składka zarobiona na udziale własnym}}$$

Wskaźnik szkodowości pozwala na dokonanie oceny rentowności operacji ubezpieczeniowych. Stanowi sprawdzian prawidłowości kalkulowania składek ubezpieczeniowych (Iwanicz-Drozdowska, 2018, s. 146). Wyznaczniki te kontrolują poprawność kalkulowania składek w danym okresie oraz komunikują jaką część stopy składki zgromadzonych przez zakład stanowią wypłaty odszkodowań i świadczeń. Wysoka wartość wyznacznika świadczy o niższej rentowności.

Wskaźnik mieszany jest natomiast informacją dla zakładów ubezpieczeń o dochodach, czyli kosztach przeznaczonego zakładu do sprzedaży. Wartości wyższe niż 100% świadczą o braku opłacalności sprzedaży z uwagi na wyższe koszty. Uznaje się zatem, że wartości tego wskaźnika powinny być niższe niż 100%. Liczony jest wzorem:

$$\frac{\text{odszkodowania wypłacone na udziale własnym} + \text{koszty działalności ubezpieczeniowej na udziale własnym} + \text{pozostałe koszty techniczne na udziale własnym} + \text{wypłacone dywidendy} \times 100}{\text{składka zarobiona na udziale własnym}}$$

Z kolei wskaźnik operacyjny pozwala wskazać niekorzystne działania zakładu ubezpieczeń. Jego wartość nie powinna przekraczać 100%. Do głównych czynników takiego stanu zaliczyć można:

- dużą szkodowość,
- duże wydatki zakładu,
- niedostateczny obrót z lokat.

$$\text{Wskaźnik operacyjny} = \frac{\text{wskaźnik mieszany} - \text{wskaźnik inwestycyjny (dochód z lokat} \times 100)}{\text{składka zarobiona na udziale własnym}}$$

Innymi wskaźnikami informującymi zakłady ubezpieczeń o relacjach finansowych są wskaźniki współzależności. Są to:

Wskaźnik zatrzymania składki – widnieje też pod nazwą wskaźnika retencji, który informuje zakłady ubezpieczeń o części składki pozostającej w zakładach ubezpieczeń. Miary wskaźnika, które są zbyt wysokie lub zbyt niskie, świadczą o złym programie reasekuracyjnym zakładów ubezpieczeń. W tej sytuacji powinny przewidzieć zagrożenie ryzyka. Ich wartość nie powinna być niższa niż od 50% (slideplayer, 2014, <https://slideplayer.pl/slide/1276085/>)

$$\text{Wskaźnik zatrzymania składki} = \frac{\text{składka przypisana na udziale własnym} \times 100}{\text{składka przypisana na brutto}}$$

Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń

$$\text{Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń} = \frac{\text{odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym} \times 100}{\text{odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto}}$$

Wartości spadkowe tego wskaźnika od wskaźnika zatrzymania składki świadczą o prawidłowej sytuacji w zakładach ubezpieczeń.

Podsumowanie

Płynność finansowa jest jednym z istotnych elementów poprawnej działalności gospodarczej podmiotów ubezpieczeniowych. Jej stopień wynika z analizy finansowej będącej składową zarządzania finansami. Pozwala ocenić działalność firmy ubezpieczeniowej i być podstawą optymalnych decyzji ekonomicznych. Zdolność zakładów ubezpieczeniowych do bieżącego regulowania zobowiązań wynika z poziomu ich sytuacji finansowej. Zbyt mała płynność finansowa doprowadzić może w konsekwencji do utraty wiarygodności i bankructwa. Wysoka, świadczy o niewykorzystaniu możliwości z racji posiadanych zasobów finansowych.

Polski system ubezpieczeń społecznych tworzą Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowy Fundusz Zdrowia i Otwarte Fundusze Emerytalne. Ich zadaniem jest zapewnienie świadczeń emerytalnych, rentowych, chorobowych i wypadkowych.

Podkreślić należy, że kondycję płynności finansowej zakładów ubezpieczeniowych gwarantuje państwo. Są to przykładowo dotacje pochodzące z określonych funduszy. Do sprawdzenia płynności finansowej zakładów ubezpieczeń służą stosowne wskaźniki. Ich analiza dostarcza szczegółowych informacji o kondycji finansowej ubezpieczyciela. Uzyskane informacje umożliwiają w efekcie poprawę kondycji finansowej zakładów ubezpieczeń.

PŁYNNOŚĆ FINANSOWA W ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ

Słowa kluczowe: płynność finansowa, zakład ubezpieczeń, wskaźniki.

Streszczenie

Praca dotyczy płynności finansowej w zakładach ubezpieczeń. W literaturze przedmiotu nie istnieje jednoznaczna definicja tego zagadnienia. Najczęściej przyjmuje się, że jest to zdolność przedsiębiorstwa do terminowej

realizacji bieżących płatności, krótkoterminowych zobowiązań. Autorki podejmują próbę przybliżenia tej problematyki w kontekście funkcjonujących zakładów ubezpieczeniowych. W pracy zaprezentowane są wskaźniki rentowności, wypłacalności, zdolności płatniczej, sprawności działania i współzależności. Ich znajomość w połączeniu z właściwym zarządzaniem ma kluczowe znaczenie w sferze funkcjonowania tych firm.

FINANCIAL LIQUIDITY IN INSURANCE COMPANIES

Keywords: liquidity, insurance company, ratios.

Abstract

The paper covers the topic of liquidity in insurance companies. The information contained in it is related to the concept of the company's ability to pay its liabilities on a current basis, and information related to insurance companies. In the last part of the work the ratios of profitability, solvency, ability to pay and efficiency of operation and interdependence are presented.

Bibliografia

1. Iwanicz-Drozdowska M., *Ubezpieczenia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Wydanie II, Warszawa 2008.
2. Nowak E., *Analiza sprawozdań finansowych*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2016.
3. Sangowski T., *Gospodarka finansowa zakładu ubezpieczeń, wybrane problemy*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań 1995.
4. Sierpińska M., Wędzki D., *Zarządzanie płynnością finansową w przedsiębiorstwie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.
5. Tokarski A., Tokarski M., Mosionek-Schweda M., *Pomiar i ocena płynności finansowej podmiotu gospodarczego*, Wydawnictwo CeDeWu, Wydanie II, Warszawa 2020.

Akty prawne

6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, (Dz.U. 2004, nr 210, poz. 2135).

Źródło internetowe

7. <https://slideplayer.pl/slide/1276085/>